

UBND HUYỆN NÚI THÀNH
TRƯỜNG THCS NGUYỄN TRÃI

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
MÔN NGỮ VĂN LỚP 7
Năm học: 2024-2025

TT	Kĩ năng	Nội dung/đơn vị kiến thức	Mức độ nhận thức						Tổng % điểm
			Nhận biết		Thông hiểu		Vận dụng		
			TN	TL	TN	TL	TN	TL	
1	Đọc hiểu	Văn bản thông tin	4			2		2	8
Tỉ lệ (%) điểm			20			15		15	50
2	Viết	Viết bài văn thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong trò chơi hay hoạt động.		1 *		1 *		1 *	1
Tỉ lệ (%) điểm				20		15		15	50
Tỉ lệ % điểm các mức độ nhận thức			40		30		30		100%

BẢN ĐẶC TẢ ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN LỚP 7 - THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT

TT	Chương/ Chủ đề	Nội dung/ Đơn vị kiến thức	Mức độ đánh giá	Số câu hỏi theo mức độ nhận thức		
				Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng
1	Đọc hiểu	Văn bản thông tin	Nhận biết: - Nhận biết kiểu văn bản . - Nhận biết được thời điểm, mục đích, các chi tiết diễn ra lễ hội. Thông hiểu: - Hiểu được các phép liên kết . - Hiểu được ý nghĩa truyền thống, đạo lý của lễ hội. Vận dụng: - Rút ra những bài học cho bản thân từ nội dung văn bản. - Rút ra những việc làm cụ thể phù hợp với chuẩn mực đạo đức từ nội dung văn bản.	4TN	2TL	2TL
2	Viết	Viết bài văn thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong trò chơi hay hoạt động.	Nhận biết: Nhận biết được yêu cầu của đề về kiểu văn thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong trò chơi hay hoạt động. . Thông hiểu: Viết đúng yêu cầu về kiểu bài; đảm bảo về nội dung, cấu trúc tương đối ổn định của kiểu bài thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong một trò chơi hay hoạt động. Vận dụng: Viết được bài văn thuyết minh dùng để giải thích quy tắc hay luật lệ trong một trò chơi hay hoạt động. Giải thích được rõ ràng các quy định về một hoạt động, trò chơi/ hướng dẫn cụ thể theo đúng một quy trình nào đó đối với một trò chơi hay một hoạt động.	1TL*	1TL*	1TL*
Tỉ lệ % điểm				40	30	30
Tỉ lệ chung các mức độ				70		30

ĐỀ CHÍNH THỨC

I. ĐỌC HIỂU: (5,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

LỄ CÚNG TẠ ƠN CHA MẸ CỦA NGƯỜI J'RAI VÀ BA NA

Khi người con đã trưởng thành, có đủ điều kiện kinh tế thì sẽ tổ chức một lễ gọi là Lễ tạ ơn để cảm ơn công sinh thành, dưỡng dục của cha mẹ. Đây thật sự là một nét đẹp trong đời sống văn hóa ứng xử của cộng đồng người J'rai và Ba Na ở Kon Tum. Điều này đã thể hiện đạo lý của con cái đối với cha mẹ và đề cao vai trò nuôi nấng, dạy dỗ của bậc sinh thành dành cho con cái từ xưa đến nay.

Thường được tổ chức vào tiết nông nhàn (Ning nong), sau lễ mừng lúa mới. Đây là lễ của người con ruột đã có gia đình, có nhà riêng và làm ăn khá khá. Sẽ tự nguyện thông báo với dòng tộc, bố mẹ về việc muốn tổ chức ngày lễ để tạ ơn cha mẹ đã sinh và nuôi dạy mình nên người. Tùy vào điều kiện kinh tế của người con quyết định vật cúng, nếu giàu có thì mổ bò còn nếu không thì một con heo lớn, một con gà và một ghè rượu ngon. Mặc dù lễ Cúng tạ ơn cha mẹ chỉ gói gọn trong từng gia đình, dòng tộc nhưng Lễ được tổ chức khá long trọng trong hai ngày. Thông thường ngày đầu tiên là dành cho phần lễ trong gia đình thân thuộc, còn ngày hôm sau mới mời bà con, anh em ở làng xa đến ăn uống chung vui.

Vào ngày đã được sự đồng ý của cha mẹ. Gia đình người con sẽ mang lễ vật đến, một ghè rượu ngon đặt giữa nhà và bắt đầu mổ gà và heo (bò)... Gà, thịt heo được nướng, xâu vào cây tre rồi cùng cột vào cây nơi buộc ghè rượu. Họ sẽ lấy một nhánh lá rừng nhúng vào trong ghè rượu cúng rồi phẩy rượu lên cha mẹ và con. Tiếp theo cha mẹ và con sẽ lần lượt khấn vái thần linh, ông bà tổ tiên, mời họ về cùng hưởng và chứng kiến sự hiếu thuận của con cháu. Cảm ơn họ đã ban cho sự giàu có, no đủ, gia đình bình yên, hạnh phúc...

Sau đó chính tay người con sẽ làm các món ăn ngon dâng lên cha mẹ mình. Thông thường là làm theo khẩu vị mà cha mẹ mình thích ăn nhất. Gà sẽ được lóc xương nấu cháo; heo sẽ lấy phần thịt thăn đem nướng. Sau khi đã chuẩn bị xong, người con mang đến dâng cho mẹ mình ăn trước và mời mẹ uống cang rượu cần đầu tiên rồi mới đến cha, đồng thời cũng nhắc lại thời thơ ấu đã được mẹ nuôi nấng, nhờ có dòng sữa mẹ nên mới lớn khôn và nhờ cha đã dạy dỗ, chở che nên được như hôm nay. Người mẹ, cha nhận lời và cũng cảm ơn con đã biết hiếu thuận, nhớ ơn sinh thành, cầu mong con sẽ không bị đau ốm và làm ăn ngày càng tốt hơn nữa.

(Trường Lam, *Đất và người Kon Tum-Cổng thông tin điện tử tỉnh Kon Tum*, ngày 11/6/2012)

Chọn đáp án đúng nhất:

Câu 1: Văn bản trên mang đặc trưng của kiểu văn bản

- A. văn bản tự sự. B. văn bản biểu cảm.
C. văn bản thông tin. D. văn bản nghị luận.

Câu 2: Lễ cúng tạ ơn cha mẹ thường được tổ chức vào thời điểm nào?

- A. Trước mùa vụ trồng trọt. B. Khi cha mẹ qua đời.
C. dịp Tết Nguyên đán. D. Tiết nông nhàn sau lễ mừng lúa mới.

Câu 3: Ai là người đứng ra tổ chức Lễ cúng tạ ơn cha mẹ?

- A. Người cha, người con gái trong gia đình.
- B. Người con đã trưởng thành, có điều kiện kinh tế.
- C. Dòng họ hai bên của người J'rai và Ba Na.
- D. Già làng trong buôn của người J'rai và Ba Na.

Câu 4: Mục đích chính của Lễ cúng tạ ơn cha mẹ là gì?

- A. Cầu mùa màng bội thu, đời sống ấm no cho dân làng.
- B. Giao lưu giữa các dòng họ, bộ tộc trong làng.
- C. Mừng nhà mới của các gia đình trẻ làm ăn khấm khá.
- D. Cảm ơn công sinh thành, dưỡng dục của cha mẹ.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 5: (0,75 điểm). Hai câu văn: *“Họ sẽ lấy một nhánh lá rừng nhúng vào trong ghè rượu cúng rồi phẩy rượu lên cha mẹ và con. Tiếp theo cha mẹ và con sẽ lần lượt khấn vái thần linh, ông bà tổ tiên, mời họ về cùng hưởng và chứng kiến sự hiếu thuận của con cháu.”* sử dụng phép liên kết nào?

Câu 6: (0,75 điểm). Theo em đạo lý được nhắc đến trong câu văn *“Điều này đã thể hiện đạo lý của con cái đối với cha mẹ và đề cao vai trò nuôi nấng, dạy dỗ của bậc sinh thành dành cho con cái từ xưa đến nay.”* của văn bản trên là gì?

Câu 7: (0,75 điểm). Qua văn bản em rút ra được bài học gì cho bản thân?

Câu 8: (0,75 điểm). Từ nội dung văn bản trên, em hãy kể ra hai việc làm thể hiện lòng hiếu thảo với ông bà, cha mẹ.

II. VIẾT: (5,0 điểm)

Viết bài văn thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong trò chơi dân gian mà em yêu thích.

.....Hết.....

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
NĂM HỌC: 2024-2025
Môn: Ngữ văn lớp 7

Hướng dẫn chung:

- Giáo viên dựa vào yêu cầu của *Hướng dẫn chấm* này để đánh giá bài làm của học sinh. Cần vận dụng linh hoạt và hợp lý *Hướng dẫn chấm*, tránh đếm ý cho điểm. Đặc biệt trân trọng, khuyến khích những bài viết sâu sắc, sáng tạo trong nội dung và hình thức trình bày.
- Việc chi tiết hóa nội dung cần đạt và điểm số của các câu (nếu có) trong *Hướng dẫn chấm* phải được thống nhất trong tổ chấm và đảm bảo không sai lệch với số điểm trong câu và tổng điểm toàn bài.
- Điểm lẻ toàn bài tính đến 0.25 điểm. Sau đó làm tròn số đúng theo quy định.

Hướng dẫn cụ thể:

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I	ĐỌC HIỂU TRẮC NGHIỆM		5,0
	1	C	0,5
	2	D	0,5
	3	B	0,5
	4	D	0,5
	5	Hai câu văn đã sử dụng phép liên kết là: - Phép lặp, phép nối. <i>HS nêu được 02 phép liên kết đạt điểm tối đa.</i> <i>HS nêu được 01 phép liên kết đạt 0,5 điểm.</i> <i>Tùy mức độ trả lời của học sinh mà giáo viên linh hoạt ghi điểm.</i>	0,75
	6	Theo em đạo lý được nhắc đến trong câu văn là: - Uống nước nhớ nguồn. <i>HS nêu đúng đạo lý uống nước nhớ nguồn đạt điểm tối đa.</i> <i>Tùy mức độ trả lời của học sinh mà giáo viên linh hoạt ghi điểm.</i>	0,75
	7	Học sinh rút ra bài học phù hợp, đảm bảo chuẩn mực đạo đức, pháp luật; phù hợp với nội dung thể hiện trong đoạn trích; có ý nghĩa cho bản thân. (Gợi ý: - Công ơn sinh thành, dưỡng dục của cha mẹ là vô cùng to lớn. - Chúng ta phải biết ơn, hiếu thảo với ông bà, cha mẹ. Đó là biểu hiện của đạo lý uống nước nhớ nguồn; là nét đẹp trong văn hóa ứng xử của người Việt. - Nếu thiếu đi đạo lý đó, con người sẽ trở thành kẻ vong ân bội nghĩa, ảnh hưởng đến sự phát triển của gia đình, xã hội. - ...) <i>HS nêu được 01 bài học, diễn đạt tương đương, hợp lý đạt điểm tối đa.</i> <i>Tùy mức độ trả lời của học sinh mà giáo viên linh hoạt ghi điểm.</i>	0,75
	8	Học sinh đưa ra việc làm phù hợp, đảm bảo chuẩn mực đạo đức, pháp luật; phù hợp với nội dung thể hiện trong đoạn trích. - Tổ chức lễ mừng thọ cho ông bà, cha mẹ. - Chăm ngoan, học giỏi, vâng lời ông bà, cha mẹ. <i>HS nêu được 02 việc làm, diễn đạt hợp lý đạt điểm tối đa.</i> <i>Tùy mức độ trả lời của học sinh mà giáo viên linh hoạt ghi điểm.</i>	0,75
		VIẾT	5,0 đ
		1. Xác định đúng kiểu bài: thuyết minh về quy tắc hoặc luật lệ trong	0,5

II		một trò chơi hay hoạt động.	
		2. Xác định đúng vấn đề/đối tượng: về quy tắc hoặc luật lệ trong một trò chơi.	0,5
		3. Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề của bài viết: - Xác định được các ý chính của bài viết. - Sắp xếp ý hợp lý theo bố cục ba phần của bài văn: a. Mở bài: -Nêu được lí do sẽ giới thiệu quy tắc, luật lệ của một trò chơi. b. Thân bài: - Trò chơi đó diễn ra ở đâu? Thời gian nào? - Trò chơi đó dành cho lứa tuổi nào? - Mục đích của trò chơi đó. - Trình tự tiến hành trò chơi ấy như thế nào? - Quy tắc, luật lệ của trò đó ra sao? - Giá trị và ý nghĩa của trò chơi ấy là gì? c. Kết bài: - Khẳng định giá trị và ý nghĩa của trò chơi đối với con người và cuộc sống.	1,5
		4. Viết bài văn đảm bảo các yêu cầu sau: HS có thể diễn đạt theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các yêu cầu: - Bài viết có bố cục rõ ràng, trình bày sạch sẽ. + Giới thiệu được tên quy tắc hay luật lệ của trò chơi (giới thiệu trò chơi) + Giới thiệu được về những thông tin cần thiết về trò chơi (thời gian, không gian, hoàn cảnh, đối tượng tham gia,...) + Miêu tả được quy tắc (cách chơi) hoặc luật lệ của trò chơi , nêu rõ trình tự các bước cần thực hiện trong trò chơi đó. + Nêu được vai trò, tác dụng của trò chơi đối với con người. + Nêu được ý nghĩa của trò chơi đó. - Cần sử dụng từ ngữ, câu có chức năng chuyển ý để tạo sự liên kết trong bài.	1,5
		5. Diễn đạt: đảm bảo đúng chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết đoạn văn.	0,5
		6. Sáng tạo: có cách diễn đạt mới mẻ, sáng tạo.	0,5